

REDACȚIA

nr. 20, Deák Ferencz-u. nr. 20

ABONAMENTUL

în Anstro-Ungaria :
 un an 20 cor., pe 1/2
 an 10 cor.; pe 1/4 de an
 5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
 în România și
 în Franța :
 40 franci.

manuscrisurile nu se napotăz

ADMINISTRAȚIA :

Arad, Deák Ferencz-u. nr. 20

INSERTIUNILE :

de un sir garmend: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b.,
 de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
 insertiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Scrierile nefrancate nu se
 primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Iredentă română inițiată de Ruși.

Sunt acum cinci ani, amicul meu de pioasă aducere aminte, în veci neuitatul Augustini, care în urma vastelor sale cunoștințe de limbă, era în poziție să confrunteze aproape întreaga presă a Europei, în ore de trepăsorimi ținea lecții despre tendințele geologice de Nord.

Rusia de azi, îmi zicea acest Slav distins și cu inimă pentru dreptate, este animată mai mult de interese economice, decât de visuri naționaliste. Aceste interese economice deocamdată îl îndreaptă privirea mai mult spre Orientul Asiei, decât spre Europa. Drumul de fier peste Asia, ale cărui șine se îndreaptă spre Peking, arată luminos direcția politicii rusești de astăzi. Azi pe semi-globul estic al pământului economic este stăpânitoare e Anglia. Rusia vrea să-i fie tovarășă. Insulele britanice, Caplanda, Australia și Indiile sunt stâncile, pe care este zidită țara economică a seminției engleze. Malul estic al Asiei, spălat de Oceanul-mare, e fără stăpân. China și Japonul nu numără. Aici se îndreaptă privirea Rusiei. Aici e punctul de ciocnire între Ruși și Englezi. Singur acest contrast economic va fi primejdia păcii în veacul ce urmează. Și politica lumii se va face în giurul acestei chestiuni. Ce suntem noi, învălmășala aceasta de mușinozie-poșoare, în fața acestei chestiuni? Figuri de șac, prav și cenușă!

Curios. Abia trecură trei ani de atunci. Slovacul meu și-a tras un șorț în cap, dar' eu văzui descărcându-se nourii pe malul vestic al Oceanului-mare, de-alungul Asiei.

Puiu de Român n'a auzit numele de Bur. Și eata că deodată zările sunt pline de Bur. Europa e plină de Bur. La hotarele nordice ale Caplandei o mână de bărbați își ridică brațele lor împotriva negustorilor englezi, cari voesc să le ia diamantele pământului lor. Curge sânge în șiroaie și focul satelor luminează până în pustietățile Saharei.

Și când privirea lumii e mai virtos îndreptată spre această fabuloasă țeară a Burilor, eata aproape de valurile Oceanului-mare un alt foc se aprinde. China e în flacări. Și tocmai atunci era să încheie cu Rusia un contract economic de cea mai capitală însemnătate. Politica rusească a greșit doar' o singură cifră în calcul. Toate țările lumii își trimiseră feciorii împotriva Chinezilor cu chie. Capitan mare peste toți e generalul german. Și în același timp Imperatul Germaniei încheie legături politice cu Anglia. Ear' de coada Germaniei e legată „tripla alianță“.

Ce să facă Rușii? Rămaseră singuri, că America nu cuteza. Astfel a trebuit să se facă pace pe țărmul Rului-albastru. Politica însă e ființă viețuitoare. Nu poate sta locul moartă. Eata jucăria cea veche. Focul pe malurile Oceanului-pacific e stins, în stingere sunt și Burii. Doar' aci-i Balcanul, aci e „chestia orientala“ a Europei.

Așa a trebuit să moară Mihăileanu, așa a trebuit să primească Sarafoff banditul satisfacție morală dela jurații bulgari. Și în acele zile, marele duce Mihail din pravoslavnică țeară toastează Bulgarilor cu iubire și trage cu coada ochiului spre România. Oțterit marinei rusești mănâncă și beau în Raiul Sinaiei, ear' corăbiile lor intră cu volnicie pe Dunărea română.

N'auziți de țar și țarevnă în Franța? Ce minune. Ruși și Francezii se

îmbrățișează ear' în fața lumii. Și tot atunci cu larmă mare începe să iasă un nou ziar în capitala țării-românești, „Pravoslavni Vostok“, pe românește: *Orientul Ortodox*.

„Orientul Ortodox“ se va sili să lucreze la apropierea țărilor ortodoxe de Rusia și vice-versa. Considerând Rusia ca singurul centru, în giurul căruia ar pute să se așeze popoarele balcanice, fără frică pentru dezvoltarea lor individuală, ne vom sili a demonstra aceasta fără să pierdem totuși ocaziunea de a arăta erorile diplomației ruse, cari adeseori au ajutat opera antislavă a popoarelor germanice, nu numai în detrimentul Slavilor, dar' chiar în contra Rusiei însăși.

Așa glăsuște *Pravoslavni Vostok* și zice, că va lupta din toate puterile, ca România să primească Ardealul și Basarabia.

Care va să zică, avem în fața noastră o iredentă română. Compatrioții nostri maghiari și-au văzut așadar visul cu ochii. Atâta au tot zărit năluca iredentei române, până ce eata acum s'a făcut. Numai cât această iredentă are nași afară din cale curioși. Imi face impresia, că lângă leagănul mielușelului nou născut stau patru lupi, ca să-l păzească.

Înțelegem însă pe deplin rostul acestor mișcări. L'am luminat mai la deal. Și nu redactorul dela „Petersburgskie Wiedomosti“, dl Durnowo ne va învăța, ce avem de făcut pentru asigurarea și fericirea neamului nostru.

Dacă Rușii vreau să dăruiască României provincia lor Basarabia, s'o facă. E treaba lor. Ardealul însă e al nostru și noi nu-l dăm României, că avem noi înșine trebuință de el.

Ardealul face parte din monarhia austro-ungară, eară istoria lumii și instinctul poporului nostru ne spune, că monarhia habsburgică este „con-

ditio sine qua non“ a naționalității românești. Nu a Românilor din Austro-Ungaria, ci a naționalității românești peste tot. Iredentă română de până aci e o născocire a unui cap descereerat. Anexarea de teritorii române din Austro-Ungaria ar trebui să fie precedată de nimicirea acestui stat; ear' lucrul acesta ar produce contopirea românilor în valurile rusești. Rațiunea îi oprește pe Români dela astfel de aspirațiuni și sinucidere.

Noi Români din Ungaria și Ardeal suntem fii credincioși ai patriei noastre și dorim din tot sufletul nostru întărirea și prosperarea statului habsburgic. Dorim înflorirea acestui stat, fiind-că suntem convinși, că el asigură mai cu tărie existența noastră națională. Acesta este pentru noi rostul istoric al monarhiei habsburgice și în legătură cu Austria aceasta e și rostul Statului-Ungar. Noi Români iubim patria noastră ungară și dorim din tot sufletul nostru înflorirea ei, deoarece-ce avem credința, că Ungaria este scut puternic pentru existența noastră națională.

Este însă prea adevărat, că politica modernă a statului-ungar îngreunează afară din cale poziția acelor Români, cari se frământă a coaviege pe frații lor, despre adevărul, că Ungaria e scut pentru ei. Dar' zguduirea acestei convingeri e primejdie nu numai pentru România, ci și pentru Unguri. Căci statul-ungar nu l'a înființat Arpad cu sabia, ci l'a creat Sfântul Stefan cu înțelepciunea. Numai prin înțelepciune se poate și susține.

Acum poziția ne va fi poate tot mai grea. Căci pe lângă groșia politicii de guvernament a patriei noastre, acum mai vine și istețimea dlui Durnowo din Petersburg, ca prin „Pravoslavni Vostok“ din București să le șoptească fraților noștri, că Un-

RĂVAȘ DELA SIBIIU.

— Profesori noi la Seminar. — Teologia noastră. — Exactor șef la Consistor — Bursierii noștri. — Alte trebușoare sfinte și mai puțin sfinte. —

— 22 Iulie.

(Urmare).

Reforme radicale se impun în seminar în toate direcțiile. Premeneli, schimbări, regulări.

Planul de învățământ trebuie alcătuit și cumpănit și statornic cu înțelepciune și pricepere.

N'a fost pricepere, când, spre pildă, contabilitatea s'a isgonit dintre obiectele de învățământ, și înlocuită s'a cu un știu ce alte tricozenii.

Zilnic ne plângem de nepriceperea preoților noștri în treburi financiare. În de an în corporațiunile noastre bisericicești, pononul cel mai frecvent e, că averile bisericicești noastre în provincie, nu se administrează, nu se chivernisesc, nu se manipulează cum se cade.

Lasă că preoții noștri nici altfel n'au prea știu învăța cu dobândă economia și averile bisericicești, dar din neorânduile chivernisirii încă isvoresc cele mai simțitoare pagube pentru noi și biserică.

Socotelile parochiilor nu sunt purtate corect. Rațiociniile comunelor bisericicești zac mormane la Consistor. Revisia lor e anevoioasă, pentru-că nu sunt alcătuite după regulile. Lasă că e și neglijență cu carul la mijloc, între preoții noștri, dar partea covârșitoare dintre ei nu-ți știe face un rațiociniu, ba nici măcar o chitanță pe felul. Nu știe, pentru-că nu are de unde să știe. În seminar nu l'a învățat nimeni. Întrebați pe ori-ce cleric ești proaspăt din seminar, ce-i aia „rațiociniu“, ce-i aia „carte de evidență“, „contul capitalelor“ etc.? Nu-ți va ști spune nici unul.

Abia ești și el în viață și pipăind cu mâna preoția, atunci vede, cât de mancă, cât de sărăcăcioasă i a fost creșterea și pe planul practice, ca și pe cel teoretic. Nevoit e să învețe dela alții, cari poate nici ei nu știu. Nevoit e să învețe din legi și regulamente, cari adese mai mult îl incurcă, decât îl luminează.

Astăzi, când partea jumătate, dacă nu mai mult, a activității preotului, grija finanțelor și averilor bisericicești o preocupă; când preotul zăluc vine în atingere cu bănci, cu organe financiare, judecătorești; când el zilnic are daraveri de proveniență economică, administrativă; astăzi, când însuși Consistorul caută în ruptul capului, la di-

stanță după exactor-șefi pentru treburile archidiecesei — oare cu rost și chibzuială a fost eliminarea contabilității dintre obiectele de învățământ? N'a fost un pas necușot și nepriceput acesta? Și oare n'ar fi cu cale a da contabilității, în cadrele posibile, locul cuvenit între celelalte materii de știință? Și oare n'ar fi de dorit ca și *dreptul administrativ*, care încă este de cea mai practică importanță pentru preot, și care absolut nu se propune în seminar, — să i se dea atenția recerută?

Dobânda și folosale acestor studii ar fi reală. Mai reală decât spre pildă a „Enciclopediei“...

Știți, mă rog, ce mirozenie este Enciclopedia asta? Veți răspunde simplu, că un ce, care se fabrică prin dl Dr. Diaconovich. Un fel de harapara națională...

Nu, mă rog. Nu vă găbiți. Nu lăsați așa de slobode aripile fantasiei. Nu vă gândiți, în ori-ce treabă de nimic, îndată la dl Diaconovich Enciclopedia teologică e alteeva.

Un profan sacrileg și nespălat la gură ar zice, că Enciclopedia este un fel de papară tescuită, în care se găsește și ceapă și usturoiu și sare și zahăr, și fasole și mămăligă, și lobodă și mătrăgună și stiri goale și mai știu eu ce fel de farmazoane băbești. Un fel de compozitură ala bala, nici

de dulce, nici de post, față de care s'ar „da de gol“ și cea mai robace burtă de protopop.

Eu vă spun însă, că Enciclopedia teologică, ce se propune în Seminar, vrea să fie *filosofia* teologiei. Resumatul, nucleul disciplinelor teologice. În studiul obiectelor de învățământ, hotărâtă e „Introducerea în teologie“, și pusă e în programa orelor cursului întâiu. Este, va să zică, *esența* teologiei. Esență însă, care nu se poate nici bé, nici rumea.

Nu vreau eu, Doamne păzește, să contestez însemnătatea acestui obiect de învățământ. Dimpotrivă. Un extract, un resumat bine rotunzit al științei teologice, al materiilor însușite în Seminar, se împune. După a mea părere însă, Enciclopedia, în fasonul, în care e turnată astăzi, își are locul numai în cursul din urmă teologic.

Domnii profesori ne spun că nu e lucru pedagogic a îngrămădi în mintea indigerabile în mintea școlariilor. Pedagogia modernă, ni-se spune, a declarat război de extirpație mecanic și bifărit de a răstul în școală. (Războiul se vede că este aerian, în teorie numai. Pentru-că în practică, spre pildă, Catechismul și astăzi este un bășet pentru copii. În cărțile de școală pentru băieți, și astăzi băjbaie cu duimul între-bări d'alde „Ce este ființa?“ Că războiul a-

garia nu este scut, ci pedecă fericirii lor.

Ci noi mai virtos avem încredere în cumințenia poporului nostru și le zicem fraților noștri: *fiți treji!*

Wekerle redivivus? În cercul băncărilor din Budapesta s'a svenit că *Wekerle* ar fi dispus să reintre în activitate politică, va primi deci un mandat de deputat. Svonul s'a mai încornurat, așa că a ajuns să se vorbească de o înțelegere între *Szell* și *Wekerle*, cu scopul de a i-se da acestuia din urma chiar portofoliul ministerial, dela finanțe.

„Magyarország”, independistul astăzi foarte apropiat de cercurile guvernamentale află, că nu se poate întâmpla una ca aceasta, deoarece *Wekerle* cunoaște toate greutatețile ce ar întâmpina la Viena o eventuală revenire a sa la minister.

Numai Viena pune pe șovinisti la locul lor.

„Nu-i patriotic”! „Magyarország” se ocupă la loc de frunte, în numărul său recent, de „Zina societăților săsești”, adică de sărbătorile societăților săsești, ce au avut loc în zilele de 24 și 25 August, la Sibiu.

„Magyarország” admiră organizarea democratică și vigoarea poporului săsesc, pe care îl vede reunit în societăți de învățați, meșteri, etc., adunându-se la sărbători cu toții împreună; și exclamă: „Ce păcat, că nu-i patriotic!” și de aceea — este „un pericol.”

Eată pericolul:

„Astfel de întâlniri, ca cea din Sibiu, întărește în ei conștiința de neam, alipirea lor între dînșii și firele țesutului familiar și cultural; dar' aceste calități bune și la locul lor, se prefac în adevărată conspirație, în lipsa cadrului iubirii de patrie și al stăpânirii pornirilor.”

Adecă: În Ungaria, tot ce e bun și nu e maghiar, este: păcat, primejdie, conspirație.

Și aceasta nu e agitare contra nașionărilor?

Domnul Bartha Miklos, et tutti quanti ejusdem farinae „nu-s patrioți”!

Acusa contra lui Bánffy. Mai mulți cetățeni independenți din Budapesta au adresat Dietei o rugare în sensul următor:

Rugăm Dieta, să bine voiască, după o cercetare parlamentară, în conformitate cu art. III din legea dela 1848 să pună sub acuză pe baronul *Bánffy Dezső*, fost prim ministru și pe colegii săi miniștri: *Perczel Dezső*, fost ministru de interne,

Lukács László, ministru de finanțe, baronul *Dániel Ernő*, fost ministru de comerț, *Darányi Ignác*, ministru de agricultură, *Wlassics Gyula*, ministru al instrucțiunii publice, *Erdélyi Sándor*, fost ministru de justiție, baronul *Fejerváry Géza*, ministru de honvezi, contele *Széchenyi Manó*, fost ministru pe lângă persoana Majestății Sale, *Cseh Ervin*, ministru croat slavon-dalmatin, pentru faptele lor stirbitoare a garanțiilor constituției și a libertății individuale; pentru ordinașionile lor, cum și pentru manipularea antilegală a banilor dați pe mâna lor, la alegerile dela 1896.

Primul ministru român — la Viena.

Domnul *Dimitrie Sturdza*, prim-ministru și ministru de externe al României, după cum aflăm din ziarul din România, și-a prelungit concediul cu cinci zile.

În același timp, se anunță din Viena, că d-sa a sosit acolo, venind din *Karlsbad*, pentru a avea o întâlnire cu ministrul de externe al monarhiei noastre contele *Goluchowsky*.

E notoric, că nu de mult contele *Goluchowsky* și-a întrerupt concediul, grăbind la Viena; după spusa ziarelor, chemat la postul său de temerea ivirii unor complicașuni în Peninsula-Balcanică.

Întâlnirea celor doi miniștri i-se atribuie o importanță hotăritoare, față cu propaganda rusească, ce dominează azi statele slave din Balcani și care a început pe față și fără rezervă să-și deschidă drum și în România.

S'a înființat în București ziarul ruso-francez irendentist „*Pravoslavni Vostok*”; se intenționează înființarea unei mari bănci; și spionajul rusesc nu încetează, ci se întinde din ce în ce în România.

Acestea sunt pregătiri de... pace!

Din România.

Aniversarea A. S. R. Principelui Ferdinand.

Sâmbătă, 24 l. c. la orele 10^{1/2} dimineața, s'a oficiat la Mitropolie, cu ocazia aniversării a 36-a aniversare a nașterii A. S. R. Principelui Ferdinand, un Te-deum solemn.

Oficiul divin a fost celebrat de P. S. S. Arhiepiscopul Nifon Ploșteanul, vicarul mitropolitan.

O companie din batalionul 3 vânători, cu drapel și muzică, sub comanda d-lui căpitan *Ignat*, era așezată în curtea Mitro-

poliei, în fața catedralei, și a dat onorurile militare.

La acest Te-deum au asistat:

Dl P. S. Aurelian, președinte ad interim al consiliului, ministru de interne; dl Spiru Haret, ministru al instrucțiunii publice și cultelor, adinterim la finanțe; dl C. I. Stoicescu, ministru al justiției, adinterim la domenii; dl I. Procopie Dimitrescu, primarul Capitalei; dl general *Warthiadi*, șeful Casei militare a M. S. Regelui; dl general *Arion*, comandantul corpului II de armată; dl colonel-adjutant *Coandă*, secretar general al ministerului de război; dl *Nanu*, secretar general al ministerului de externe; dl C. Tătăranu, secretar general al ministerului de justiție; dl *Emil Petrescu*, prefectul poliției Capitalei; dl N. Șan Marin, locuitor de prim procuror al Tribunalului Ilfov; dl Dr. *Dragomir Dimitrescu*, profesor universitar, senator; colonelul *Boteanu*, din geniu, *Orezeanu*, *Vasilie Năsturel* și *Boteanu*, din artilerie, *Nicolae Constantinescu*, comandantul pieșii; colonelul *Vitzu*; locot. colonelul *Costescu*, din artilerie, *Paleologu* și *Solacolu*, din infanterie; *Istrati*, *Valeanu* și *Tănăsescu*, din geniu; maiorul *Negrutz*, comandantul batalionului 3 vânători; maiorul *Protopopescu* din infanterie; dl căpitan *Dimitriu*, aghiotant al pieșii.

După terminarea serviciului divin, dl general *Arion*, însoțit de dl maior *Negrutz*, a trecut pe dinaintea frontului companiei de onoare, căreia i-a făcut cunoscută aniversarea Prințului. Soldașii au acamat cu entuziasm. Apoi trupa a defilat pe dinaintea miniștrilor și a corpului ofițeresc.

Regiștrul dela palatul princiar au stat deschise și acoperite de numeroase semnături.

Orașul a fost pavoasat.

Din străinătate.

Țarul în Franța. Consiliul de miniștri francezi, ținut Sâmbătă, în 24 l. c. n., a decis asupra dispozițiilor de luat pentru primirea perechii imperiale ruse pe pământul Franței. După știrile mai nouă, Țarul cu soția sa *Tarevna* vor călători cu același yacht până la *Dunquerque*, unde la debarcare vor fi întâmpinați în chipul cel mai sărbătoresc. Se menține ca sigară știri, că Țarul va fi de față nu numai la revista asupra trupelor, ci va asista și la manevrele militare, ce se vor ține în cele două zile din urmă și va privi trupele și în tabere, înainte de defilarea dela *Rheims*. O știre mai nouă spune, că Francezii stăruie mult pe lângă părechea imperială, ca să viziteze și *Parisul*, ceea ce se va și întâmpla de sigur, deși partea aceasta a programului se tânuiește încă.

Cercurile politice rusești nu atribuie acestei vizite importanța, ce mai ales o

privesc în întâlnirea dela *Danzig* a *Țarului* cu împăratul *Wilhelm*, dar' în amănunt aceste evenimente ele găsesc garanția prețioasă pentru pacea Europei.

Relativ la întâlnirea celor doi împărați, „*Norddeutsche Allg. Zeitung*” spune, că cu acest privilegiu vor fi de față și cei doi cancelari ai imperiilor vecine: *Bilow* al Germaniei și *Lamsdorff* al Rusiei, ceea ce dorința reciprocă a ambilor împărați.

Noutăți

ARAD, 26 August n. 1901.

Împăratul *Francisc Iosif* și suveranul român. Majestatea Sa Monarhul nostru a primit de ziua aniversării a 71-a dela Suveranul român și dela prințul moștenitor *Ferdinand* telegrame de felicitare. Monarhul nostru a răspuns foarte afabil la acele depeșe, exprimându-și dorința, ca să vadă la toamnă pe *MM. LL. Regele și Regina României*.

Monarhul la Cinci-Biserici. Se știe, că la toamna aceasta manevrele mari împărătești din Ungaria se vor ține în comitatul *Barana*, în unghiul dintre *Dunăre*, și *Drava*. Pentru acest privilegiu Majestatea Sa va sosi în 18 Septembrie n. la *Cinci-Biserici* (*Pécs*), unde va fi primit cu mari sărbătoriri. Orașul va fi împodobit splendid, va ridica două porți de triumf. Sunt provocate de prim ministrul *Sell* toate comitatele și orașele mărginașe a lua parte la întâmpinarea Monarhului, care va da audiențe generale în palatul episcopesc din acel oraș.

Căsătoria moștenitorului german. Se confirmă știrea, că prințul *Frideric*, moștenitorul tronului Germaniei va cere în căsătorie o fiică a ducelui de *Conaugh*, fratele regelui *Eduard*.

Un general român decorat de regele Serbiei. Regele *Alexandru* al Serbiei a acordat dlui general *Vasilie Năsturel*, comandantul diviziei active din *Dobrogea*, marele cordon al ordinului *Takova*.

Bani noui. Filialele Băncii Austro-Ungare au primit deja zilele acestea bancnotele nouă de 10 coroane, cari vor ocupa în circulație locul bancnotelor de 5 fl. de până acum. Noile bancnote sunt de culoare albastră; nu vor fi în ea pasă în cir-

cesta, minciună sfruntată este, nu-i nevoie să o dovedim. Pilde nesfârșite din practica învățătorilor și a chiar profesorilor de pedagogie știe ori și cine. În privința asta s'ar pute scrie o polologie cât se poate de întinsă. În cadrul acestei scrisori însă nu e ținta mea a vă lămbia astfel de pricopseli pedagogice.)

Conced, că vorba fiind de învățământul mai înalt, pedagogia cântă pe altă coardă. Dar' cred că nici aici nu e gustul nimănui a-l forța la bucate ce n'a văzut nici-odată în viață. Ei, păi eu vă spun, că Enciclopedia este o bucată insipidă, ce nu e pentru gustul elevului. În seminar intră astăzi tineri cu diferite pregătiri, eșii din diferite școli. Unii dintre ei poate nici românește nu știu încă. A lămbia unul astfel de țire; îndată ce trece pragul seminarului, niste crâmpeie de filosofie sarbădă niște excerpte s'el din disciplinele teologice, e cazul deșparții.

De geaba mi-se spune mie, că Enciclopedia e introdusă în teologie, chemată a plămădi idei aperceptive în conștiința elevului. Dacă acest scop îl are, atunci poftăscă cocoana Enciclopedie și îmbrace altă haină, mai simpatică și mai adecvată și pentru elevi.

Astăzi însă, se dă elevului, ex omnibus aliquid, ex toto nihil. Întrebați pe un cleric eșit din teologie, ce știe din Enciclopedie? Anevoie va blești ceva. Treaba se are tocmai așa, ca-și-când voind eu să mă procopsesc din cutare știință, spre pildă din istoria bisericească, iau la mână vr'o carte de-ale părintelui *Ilarion Pușcariu*, și bovissez de-a rostul „*tabela materiei*”. Azi o știu, mâne ba.

Cu cât mai multă dobândă ar avea Enciclopedia în cursul al treilea teologie! Aici, elevul în stare ar fi așa zicând de sine, să-și chibziască și alcătuească resumatul materiilor percurse. Și eșind el în viață, ar duce cu sine la chimir un mozaic prețios și bine încheșat de știință pentru carieră.

Am adus aceste pilde, pentru ca să se vadă, că planul de învățământ teologic în genere, cât și materiile de învățământ în particular, pătimeșc de b-ale învechise, ce trebuiesc supuse curei radicale. Diagnosticul lor trebuie făcută cu o oră mai curând. Obesitatea trebuie molcomită și lecuită cu materii purgative, ear' pentru pipernicie să se aște doștorii suculente. Balastele trebuiesc spulberate, colțurile nivelate.

Calitatea și cantitatea materiilor să se chibzuească și drămuiească mai cu scrupul.

Știința teologică, ce se îmbie elevilor, nu e destul de cristalizată și echilibrată. Abia există obiect de învățământ, care să nu poată fi excepționat în una sau alta privință.

Unor studii se dă o atenție de tot prea superficială și prea puțin întinsă. Nu vorbesc aici de patrologie, practică catihetică, isagogie etc. Ci mă opresc aci la două obiecte de învățământ, după a mea părere de o cardinală importanță. Sunt acestea: *Exegetica* și *Retorica* bisericească sau *Omiletica*.

Însemnătatea celei dintâi se va vedea mai la vale.

Acum vă spun numai, că *Retorica* bisericească, în seminar, este a ceea roată la car. Se propune într'o oră pe săptămână, și chipul, cum se propune, luca e sub toată critica.

Notoric este, mă rog, ponosul acela ce de multe-ori îi dogoară fața cu rusine, că predica la noi în biserică, neglijență este cu desăvârșire. Și notoric și ciudat este, că această nepăsare, această indolență condamabilă, sălășluită e, în car datorință ar avea să fie pildă vie și sfântă pentru obștea preoșimii. În catedrala din Sibiu, mă rog, cuvântează odată, ori de

doi ori pe an! Și această întâmplare senzațională este pentru cercurile sibieni.

Ei, păi dacă tocmai apostolii cei mari, tocmai capetele noastre de lumină dădătoare, copleșite se lasă de acest indiferentism curios și vrednic de osândă, ce să așteptăm atunci dela preoșimea dela țeară, înglodată în noiamul necazurilor de tot felul? (Și spre lauda ei fle ziu, această preoșime nu s'a lăsat încă inciciată cu desăvârșire de bacciliul tembelismului, în care se tăvălesc oblăduitorii ei). Ce să zicem atunci, dacă în seminar ocărmit de așești biserică indolenți, — zăbavnici și cerceși în proza trebușoarelor lor particulare? — *Retorica* se propune numai pentru ochii lumii.

Măcar că dobânda *Retoricii*, prețioasă ar fi din multe puncte de vedere. Menită este ea, pe lângă scopul intrinsec al ei, a desvolca înțelegerea tinerilor, a oferi puterea de judecată a lor, a cristaliza vederi neatențate și nesovăelnice în conștiința lor.

Și, întonând această facultate a *Retoricii*, ajuns-am la o altă scădere esențială, de care pătimește instrucția în seminarul nostru!

Chipul, cum se împărțășește știința teologiei elevilor, nu e de așa, încât prin acest chip, tinerul să profite cu belșug

lație până în 2 Septembrie nou, când ele începe deja goana în contra cinceilor (arini) de până acum.

Avansări în armata comună. În ziua aniversară a Monarhului s'a făcut în grădina școlii de cadeți a armatei comune din Sibiu cu mare solemnitate jurarea nou-înscușiților absolvenți și numitei școale la rugul de locuitori de oficer. La solemnitatea aceasta au participat, pe lângă un public mare și ales, mai mulți părinți ai braviilor tineri. Pe lângă alții au fost înaintași și tinerii cadeți absolvenți români: Ioan din Rășinari (com. Sibiu), la reg. 2, Ștefan, Alexandru Șimon din Sârgești-Câmpie, (comitatul Cojocnei), la reg. 21 de inf., Ioan Hidu din Cichindeal, (comitatul Sibiu), la batalionul 28 de vânători; Aureliu Maxim din Săliște (com. Sibiu), la reg. 43 de inf., Corneliu Saru din Șibiu (com. Sibiu), la reg. 5 de inf., Ștefan Covrig din Niraș'ău (com. Mureș-Turda), la reg. 92 de inf. și Vasiliu Zernovean (din Brașov), la reg. 82 de inf. Le dorim multă destăvire în cariera lor frumoasă.

Consistor plenar. Joi, la 15 crt. s'a ținut în Blej consistor plenar. Dintre externi au fost de față protopopii: Hașegan (Dârgea) și Maior (Aiud), viceprot. Bărbat (Blej) și Pascu (D. S. An. Martin). Cu acest privilegiu s'au declarat vacante 37 stipendii, pentru conferirea cărora s'a publicat concurs, la termenul de 16 Sept. n. S'au primit în internatul de băieți 116 studenți, 16 au fost respinși; la teologie au fost primiți 14, respinși 8. Concursul pentru internatul de fete a rămas deschis. Cu ocazia aceasta s'a raportat, că în anul școlar trecut, din 25 fundațiuni de stipendii s'au împărțit 233 tineri, cu suma de 81.070 cor.

La manevre. Azi dimineață, la orele 6, cu muzica în frunte au plecat tinerii regimentului de infanterie din garnizoana Aradului la manevrele, ce se vor ține luna viitoare în Banat, între B. Comloș, Lugoj și Fibiș. La plecarea voinicilor eșise afară mulțime de lume. — Le dorim întoarcere cu bine.

Favor soldaților țărani. Ministrul de război a dispus, ca soldaților țărani, cu începere din anul viitor, la cerere proprie să li-se dea concediu pe timpul din 1—15 August spre a fi de ajutor acasă la lucrul de câmp. La reîntoarcere concediații vor să se adeverească prin act dela primărie, că și-au folosit timpul concediului cu lucru de câmp și nu cu altceva.

Inarmările Rusiei. Se comentează în Viena foarte mult știrea sosită, că Rusia ridică fortărețe dealungul Prutului, concen-

trând în ele trupe. Ziarul „Wiener Tagblatt“ află, că Rusia ține în brațul dunărean *Kilia douăzeci torpiloare și un avisor.* „Galații“ anunță, că pe Dunăre, în fața Ismailului, staționează torpiloarele ruse Nr. 11, 12, 123, 125 și 126, împreună cu alte torpiloare.

Săcuii în America. Ziarele ungurești aduc știrea, că Săcuii, cari până acum emigrău în România, ca să-și câștige pâinea de toate zilele, acum au început să-și îndrepteze privirile spre America. Anul trecut emigraseră 18 inși din comuna Magyar-Telek (Udverhely), cari seriu acasă scrisori ademenitoare, că ei câștigă ca muncitori în usine câte 15 coroane pe zi și trimit acasă câte 3—40 lei economii. În urma acestor ademeniri s'a pornit o mișcare de emigrare mai ales în comitatul Mureș-Turda. „B. H.“ regretă, că nu se poate face nimic în privința acestor emigrări, „fiindcă“ — zice ziarul maghiar — „n'avem lege, care să reguleze emigrările“. — Va să zică numai regretă patrioții?

Cercul literar al junimii române din Sibiu și-a ținut la 23 August seara a cincia întrunire. Din „Istoria literaturii române în sec. 18-lea“ de N. Iorga s'a citit și s'a comentat biografia și activitatea culturală și literară a lui Petru Maior. Sub eselența impresie a acestor întruniri literare, provocate de apariția monumentalei lucrări a dlui N. Iorga, cercul literar a decis să trimită distinsului profesor și autor dela București o adresă de recunoștință pentru neprețuitul serviciu adus culturii naționale prin publicarea operei sale.

Societatea doamnelor române din Bucovina aduce la cunoștința onoratului public, că școala de 3 clase cu 6 *despărțiminte cu limba de propunere română*, susținută de societate, se va deschide la 1 Septembrie. Zilele în care se vor primi înscrierile, se vor face cunoscute mai târziu. La această școală, deși cu limba de propunere română, se va preda foarte strict și învățământul limbilor germane. Înscrierile la *cursul de croitorie*, susținut de „Societatea doamnelor române din Bucovina“ în Cernăuți, se va începe — scrie „Deșteptarea“ — tot la 1 Septembrie.

Ruperea stindardului unguresc. Din Fiume se anunță, că în 18 și 19 l. c. o mare mulțime de popor a demonstrat în contra stindardului maghiar, ce era arborat pe unul din vapoarele societății de navigație ungaro-croate. Steagul a fost luat jos, rupt și călcat în picioare. Guvernatorul orașului Fiume a pornit strictă cercetare.

O zi memorabilă. În 9|21 August 1601 s'a petrecut un mare, dar tragic eveniment pentru toată suflarea românească. Joi, în 9|22 s'au împlinit adevărat *trei sute de ani* delauciderea în cortul său de oștean a marelui Mihaiu-Vodă-Viteazul, Domnul Românilor, apărătorul fără preget al patriei și al credinței creștinești. Soartea îi urzise să ajungă la apogeul gloriei, pe care o putea visa un principe român: Unirea sub acceptul său a toată suflarea românească. Fu ucis însă mișelește, pe când adjutantul său era în cort. Basta chemă pe Iacob Beauri și dete instrucțiuni, ca să ucidă pe Domnul român. Mihaiu văzându-se înconjurat de dușmani, răsună: „Prins eu?!“ și scoțând sabia, începu să lupte. O suliță însă îi străpunse inima și astfel muri eroul cel mai scump al neamului românesc, pe câmpia Turzii, deplăns de neamul său întreg.

Szelle în licitație. Executorul judecătoresc din Arad, Török Dénes, a publicat deja termenul de licitație pe ziua de 11 Septembrie n. a. c. la orele 9 înainte de amiază pentru diferite mobilii, prețuite la suma de 16 198 coroane, ale falitului avocat Szelle Jozsef din Arad. Licitația se va ține în trei locuri: în strada Petőfi Nr. 8, apoi în strada Bisericei Nr. 7 și în piața Boros Béni Nr. 4.

Între mobilii ajunse la licitație sunt multe de mare valoare.

Profanarea unei icoane. În biroul secției a doua dela primăria din Budapesta era atârnată pe perete o icoană ce reprezenta botezul lui Voicu, fiul lui Géza și mai apoi Sfântul Ștefan, primul rege arpadian. În fața altarului ingenuche tinerul Voicu, ear lângă el stă episcopul Silvestru, botezătorul lui Voicu. Într-una din zilele trecute dimineața, când servitorul a intrat să măture, a aflat icoana trântită jos, călcată cu picioarele și spintecată. În pervazul ei era o bucată de hârtie cu inscripția: „Sala aceasta e birou, nu biserică“.

Despre profanarea icoanei s'a făcut arătare primarului din capitală.

Zile critice. Vestitul Falb a compus deja catalogul zilelor critice din jumătatea a doua a anului curent, pe cari le-a clasat în următoarele: Zile critice de rangul prim: 28 August, 28 Septembrie, 27 Octombrie, 26 Noembrie și 27 Decembrie; de rangul al doilea: 15 August, 12 Septembrie, 12 Octombrie; de rangul al treilea: 11 Noembrie și 11 Decembrie. Prima treime a lunii Septembrie va fi ploioasă și rece, pe la mijloc va fi timp schimbăcios, sfârșitul cu timp frumos. Începutul lui Octombrie aduce ninsoare, care cu scurte întreruperi va dura pe întreaga luna. Noembrie se va începe cu frig mare, care pe la mijlocul lunii va fi urmat de ploi. Pe la începutul lui Decembrie pe alocurea va fi și zăpadă și ger mare va încheia anul.

Expoziție în Sighet. Eri, în 25 l. c. s'a deschis în Sighetul-Marmației o expoziție industrială. La deschidere a fost invitat și Mitropolitul Mihályi. Se anunță că Mitropolitul, însoțit de canonicul Dr. Marcu a și plecat la Maramația.

Recruții din Lugoj, cari s'au asentat în anul 1901, aranjează în 8 Septembrie st. n. a. c. în localitatea hotelului Concordia o petrecere internațională cu dans. Prețul de intrare: de persoană 1 coroană, de familie (3 persoane) 2 coroane. Începutul, pe lângă defilarea recruților precis la 8 ore seara. Venitul curat este destinat pentru elevii orfani. În cas de timp nefavorabil, petrecerea se va amâna pe 15 Sept. Muzica de capelă plăcută a lui Gyuri Adamovici.

Un om, care nu transpiră. — Unele persoane, chiar foarte numeroase, nu pot face o mică cursă, chiar pe o temperatură moderată, fără ca să transpire în abundență, îndată ce se încălzește vremea, ele înoată în apă. Sunt alții, cari nu asudă decât când sunt supuși la o baie caldă forțată, la căldura unei etuve, sau în timpul marilor călduri de vară.

Societăți germane de medicină a fost prezentat un om de o constituție cu totul curioasă: pe marile călduri și chiar într-o etuvă de 60° nici odată n'a apărut o picătură de sudoare pe pielea lui.

Acest om, acest fenomen, e în vîrstă de patruzeci și cinci de ani; el are pielea uscată, netedă și presărată cu fir de păr. Vara, pe căldurile cele mai mari, el nu asudă; căldura corpului se urcă puțin, pulsul se înțește, dar pielea rămâne uscată, fără chiar aparența unei umezeli.

S'a încercat de a provoca asupra lui o asudare factice, făcându-i injecții de pilocarpină, purându-l în băi foarte calde; totul în zadar, pielea rămâne uscată, intactă.

Această problemă fiziologică destul de rară poate să se explice prin lipsa glandelor sudoripare și sebacee; aci constă tot secretul fenomenului.

Bolnavul a consimțit, ca să i-se taie fragmente din piele, de pe diferitele părți ale corpului, pentru a fi expuse la un examen micrografic.

ULTIME ȘTIRI.

Conflictul franco-turc.

Paris, 25 August. Agentul „Havas“ anunță, că la declarația făcută Porter din partea ambasadorului Constantin, în sensul invitațiilor date de ministrul de externe al Franței, Sultanul a emis o irades, prin care ordonează, ca societatea statului de debarcare internațională la Sombor să nu fie împiedecată în exercitarea drepturilor sale recunoscute prin contract convențional.

Războiul biro-englez.

Londra, 24 August. După un raport oficial, în 20 August n., la distanță de 30 mile dela litoralul sudic al Coloniei-Cap, lângă Unionsdaal, s'a petrecut o luptă înversunată, în care Englezii au suferit înfrângere, pierzând: 4 morți, 11 răniți și 4 inși au dispărut.

Haaga, 24 August. Oamenii din giurul presidentului Krüger sunt de credință, că vizita țarului în Franța și călătoria cancelarului rus Lambdorff în străinătate, vor fi noi privilegii, pentru-ca puterile mari să intervină în interesul cauzei Burilor.

BIBLIOGRAFIE

Programa XXV-a a gimnasiun public gr.-or. român din Brad, pe anul școlastic 1900/1901, publicată de George Părau, director gimnasial, cuprinde:

1. Cuvânt rostit cu ocazia sârbărei marelui Andreiu la 30 Noembrie 1900 de Dr. Pavel Oprisa, profesor. 2. Narativ pentru „Masa studenților“ dela gimnasia. 3. Știri și date statistice școlare.

Manual de limbă română Elemente de istoria literaturii de E. Hodoș, profesor. Ediția IV, îmbogățită și provăzută cu portretele bine reușite ale fruntașilor literaturii române. — Caransebeș 1902. Prețul unui exemplar 2 cor. (3 lei).

Balade alese, culesse din gura poporului român transilvănean de Theodor A. Bogdan, — a apărut o mică broșură, cu Nr. 1 al „Bibliotecii săteanului“. — Bistrița. Prețul 20 bani.

Pe sub arini, poesii de Ion Biliș. O broșură de 64 pagini, a apărut în tipografia W. Krafft din Sibiu, și se vinde cu prețul de 1 coroană.

Călătorile în Rusia ale preotului Popovici din Banat (1770—1), publicate de N. Iorga, într-o elegantă broșură, — se găsește de vizare la Administrația „Tribunei Poporului“ cu prețul de 20 bani.

CONVOCARE.

În înțelesul §§ lor 12 și 20 din statute convocăm *adunarea generală ordinară a reuniunii învățătorilor dela școlile pe orale gr.-or. române confesionale din protopopiatele Timișoara, Belinț, Comloșul mare și Lipova* pe 12 Septembrie st. nou al anului curent la 9 ore înainte de amiază în școala română de băieți în Timișoara-Fabric.

Obiectele adunării sunt:

1. Deschiderea adunării.
 2. Constatarea prezenței membrilor în număr cerut pentru a aduce concluziuni valide.
 3. Alegerea a doi bărbați de încredere.
 4. Raportul comitetului.
 5. Censurarea școlilor.
 6. Complectarea comitetului.
 7. Concluzii în privința înfișării unui fond de stipendii.
 8. Disertațiuni și consultări d'ore obiectele cuprinse în §§ 12 și 15 din statutele, disertațiunile însă trebuie să puțin cu 3 zile înainte insinuate la președinte.
 9. Stabilirea bugetului pe anul viitor.
 10. Eventuale propuneri.
- Timișoara, la 19 August 1901.
Dimitrie Roman, Emanuel Uniceanu,
not. comit. președinte.

Editor. Aurel Popovici Barciuanu.
Red. respons. Ioan Russu Irianu.

Licitațiune minuendă.

În urma încuviințării Ven. Consistor diecesan Nr. 4094 dt. 5/18 Iulie a. c. prin aceasta se publică licitațiune minuendă pentru acoperirea de nou cu șindilă a s. bisericii din loc pe ziua 1/19 Septemvrie înainte de amiază la 8 oare în școala română din loc.

Prețul de esclamare e: 651 coroane.

Reflectanții vor avea să depună la biroul comitetului parochial 10% ca vadiu, ear condițiile speciale se pot vedea la subscrisul în oarele oficisoae.

Bucovăț, la 9/22 August 1901.

Cornel Gherga,

paroch, preș. com. par.

629 2—3

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

423 42—

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Oltănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

CREMA MARGARETA

este cel mai sigur mijloc pentru producerea, perfecționarea și conservarea

I frumuseței!

Acest minunat preparat nevătămător, curat și fără grăsime are un efect uimitor.

În câte-va zile face să dispară *alunele, petele de ficat, coștii, jupuiturile, bibițele, punctele negre (comedonele)* și *tote afecțiunile pielii*. Netezește încreșiturile și *ciupiturile de vârsat (bubată)*, având efect chiar și asupra celor mai înaintați în vârstă, carora le face *pielea tânără și frumoasă*.

Dr. Mosengeil și Metzger, renumiți profesori, vindecă încreșiturile de pe obraji cu ajutorul masagiului. Spre acest scop *Crema Margareta* este cea mai potrivită. Dacă se masează zilnic fața cu *Crema Margareta*, dispar nu numai *alunițele, petele de ficat*, și alte necurătenii de piele, ci și încreșiturile, ciupiturile de bubat și alte anomalii cauzate prin bătrânețe, griji, boale etc. etc.

Un perservativ în contra arștei soarelui și a vîretului.

Se poate și ziua întrebuița.

Crema Margareta 1 flacon 1 coroană.

Pudra de dame Margareta 1 cor. 20 fil. 553 54—

Săpunul Margareta 70 fil.

Pasta de dinți Margareta costă 1 cor.

Regeneratorul părului, care produce culoare originală părului încăruntit, 2 cor.

Blondinisarea părului de orice culoare, prin care părul primește o culoare aurie, 1 și 2 cor.

Pomada tanochininică, cel mai bun mijloc spre cultivarea și creșterea părului, 70 fil. și 1 cor.

Resucitor de mustați Behus de Vilagos, spre cultivarea mustaților, 50 și 70 fil.

CLEMENT FÖLDES

Arad, strada Deák Ferencz Nr. 12.

Representant general pentru România:

Domnul Moritz Pollak București, Calea Văcărești Nr. 5.

Se află de vânzare la drogueriile; Bruss, Economul & Co., M. Stoinescu, I. Tetzu, I. Zanfirescu și în en gros și detail la Frații Albachary și la toate farmaciile.

Dovadă despre eficacitatea folosirii cremei Margareta e și următoarea epistolă:

D-lui Gutori Földes Kelemen, în Arad.

Folosesc demult Crema-Margareta. Primește simpatia mea pentru efectul bun al acestei creme.

București

Maria Ionașcu, artistă la Teatrul Național.

Feriți-vă de contrafacere!

Veritabil numai atunci dacă cutia poartă eticheta mea și marca de fabrică înregistrată!

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“ următoarele opuri:

	coroana	fileri
1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școalelor populare, de Damaschin Medre, învățător; aprobat de Ven. Consistor ilustrată cu chărți geografice	—	—70
2.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean,	—	—2—
3.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu,	—	—80
4.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu,	—	—2—
5.) „Principiile politice“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu	—	—4—
6.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov.	—	—2.50
7.) „Răsboiul pentru neatârnat“ de George Coșbuc.	—	—1.20
8.) „Vieritul“ — de Petru Vancu,	—	—1—
9.) „Terofia Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga,	—	—3.60
10.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu.	—	—1.60
11.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul,	—	—1.50
12.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz	—	—1.20
13.) „Ioan Botezătorul, tragedie în 5 acte și un preludiv tradusă de Il. Chendi și C. Sandu după Hermann Suderman	—	—2.—
14.) Henric Iösen „Ziua Invierii“ Epilog dramatic în 3 acte traducere de Il. Chendi și C. Sandu	—	—1.—
15.) „Zece ani de mișcare“ literară în Transilvania 1890—1900 de Ilariu Chendi	—	—1.—
16.) „Maria Cunțan“ poezii	—	—1.50
17.) „Musa Someșană“ Doine și cântece populare	—	—30
18.) „Călătoriile în Rusia“ ale preotului bănațean Mihail Popovici, publicate de N. Iorga—	—	—40
19.) „Vatra părăsită“ de Ioan Slavici	—	—1.50

La comandă să se mai adauge de fle- are op 10 fileri spese postab.